

احمد اکبری

قرآن کریم کتابی پر ارزش، بسیار ژرف و اثرگذار در دل های انسان های خدا پرست است و با گذشت زمان نیز هیچ گاه کهنه نشده، همیشه تازه و به روز می باشد؛ چرا که تنها برای یک زمان و یا یک نسل خاص نازل نشده؛ بلکه کتاب هدایت بشر در همه اعصار به شمار می آید.

از آنجا که قرآن مشتمل بر مفاهیم بلند و اسرار و رموز فراوان است، برای همیشه نیازمند تفسیر و تاءویل خواهد بود و دست‌طی به ژرفای مفاهیم آن برای همگان به آسانی میسر نمی‌گردد.

تفسیر قرآن به معنای واقعی خویش، از زمان پیامبر اکرم (ص) آغاز شد؛ به تدریج هزاران کتاب در باره تفسیر قرآن به زبان های گوناگون و با گرایش های متفاوت نوشته شده، آنچنان که مراجعه به تمامی آنها برای قرآن‌پژوهان امری دشوار و بازیابی اطلاعات آنان در مواردی محال می‌نمود از این رو ضرورت تولید نرم‌افزارهای تفسیری که حاوی مهم ترین تفاسیر جهان اسلام باشند روز به روز بیشتر احساس می‌شد. این نیاز روزافزون منجر به تولید نرم‌افزارهای تفسیری با قابلیت‌های ویژه شده.

امروزه نرم افزارهای تفسیری کمک بزرگی به پژوهشگران این علم در راستای دستیابی به اطلاعات موجود می‌نماید؛ زیرا با پیشرفت های امروزی در بخش رایانه و نرم افزارهای تولیدشده در بخش های مربوط، صرف وقت فراوان در کتابخانه ها برای کسب اندک اطلاعات مورد نیاز در هر فنّ ، به هیچ وجهی مقرون به صرفه نیست و گاهی در برخی موارد نیز به هدر رفتن عمر آدمی به شمار می‌رود.

تولید نرم افزارهای تفسیری و در نگاه کلان نرم افزارهای اسلامی، اگر چه دارای تاریخچه و سابقه طولانی نیست، اما در مسیر رشد و ارتقاء، از سرعت فراوانی برخوردار بوده است. از این رو، با گذشت کمتر از دو دهه از عمر آن، شاهد پیشرفت های چشمگیری در زمینه تولید نرم افزارهای اسلامی هستیم که خود امید روشنی را برای ما متجلی می‌سازد. اما باید بدانیم که پیشگاهی ما مسلمانان در نهضت فکری و اندیشه، مستلزم حرکت بلند در مسیر پویایی آن می‌باشد و تا دستیابی به آن قله رفیع، راهی بس طولانی را در پیش داریم.

❖ بایسته‌های نرم افزارهای تفسیری

نرم افزارهای تفسیری موجود از توانائی ما و قابلیت های ارزشمند و کاستی های گوناگونی برخوردارند. ذیل از آنکه به بررسی شایستگی ها و کاستی ها این برنامه ها پردازیم. لازم است به این سؤال پاسخ دهیم که قرآن‌پژوهان و محققان مباحث تفسیری چه انتظاراتی از یک نرم افزار تفسیری دارند؟ به عبارتی بایسته های

نرم افزارهای تفسیری چیست؟! به نظر می رسد که رعایت نکات زیر در اتقان و جذابیت و بالا بردن کارآئی نرم افزارهای تفسیری تأثیر بسیار بسزائی دارد.

۱. جامعیت بخشی به منابع اطلاعاتی، ارائه متون تفاسیر گوناگون شیعه و اهل سنت، به زبان های مختلف عربی، فارسی و انگلیسی توجه به گرایش های متفاوت روایی، درایی، عرفانی و تاریخی، عرضه منابع جانبی در علم تفسیر مانند: ترجمه قرآن با زبان های مختلف، لغت، تاریخ و شاعن نزول؛ و همچنین توجه خاص به تفاسیر موضوعی که امروزه جای آن در نرم افزارهای تفسیری خالی است و بیش از هر چیز مورد نیاز پژوهندگان قرآنی است، این امور همگی باعث غنای مطالب برنامه های تفسیری شده و موجب می گردد که پژوهشگر با ورود به نرم افزار مزبور هیچ گونه نیازی به منبع دیگری پیدا نکند و اطلاعات مورد احتیاج خود را به راحتی به دست آورد.

۲. صحت اطلاعات ارائه شده در نرم افزارها، این امر زمینه اعتماد پژوهشگران را نسبت به نرم افزارها فراهم می کند. از این رو، باید در وارد کردن متن منابع به برنامه دقت نمود و از شتاب زدگی پرهیز کرد تا از وقوع اشتباهات و غلط های تایپی به شدت جلوگیری شود و محقق با اطمینان کامل بتواند از آن بهره مند شود.

۳. ایجاد قابلیت ها و امکانات مورد نیاز، مانند : قابلیت جستجوی لفظی و موضوعی با سرعت بالا، امکان مشاهده آیات مورد نظر همراه با متن منابع، قابلیت استفاده از صوت قرآن، قابلیت جستجو و تعیین دامنه به صورت گروهی و موردی، انتقال مطالب به یادداشت و امکان چاپ آنها و نیز فیش برداری و انتقال مطالب به نرم افزارهای واژه پرداز مانند: زرنگار و ورد.

۴. به روز کردن اطلاعات نرم افزارهای تفسیری، که با تولید نسخه های جدید و تکمیل آنها با منابع جدید ممکن می شود.

۵. تولید برنامه هوشمند در موضوع تفسیر قرآن، که بتواند با مقایسه ترجمه ها و تفسیرهای مختلف به حذف موارد تکراری اقدام نماید و محصول نظرات و آراء گوناگون را به پژوهشگر ارائه دهد.

نرم افزارهای تفسیری و علوم قرآنی

نرم افزارهای تفسیری و علوم قرآنی را در یک نگاه می توان به دو بخش تقسیم نمود : الف- نرم افزارهای اختصاصی؛ ب- نرم افزارهای عمومی.

الف- نرم افزارهای اختصاصی

برخی از نرم افزارها به علم تفسیر قرآن اختصاص داشته، و برای این رشته نیز تولید شده اند. در این بخش از نوشتار به برخی از آنها اشاره می‌کنیم.

۱. جامع التفاسیر

این لوح فشرده یکی از نرم افزارهای اختصاصی و جالب در موضوع تفسیر و علوم قرآن می باشد که فقط به موضوع تفسیر و ترجمه اختصاص دارد و از حیث حجم منابع تفسیری و ترجمه نیز قابل توجه است.

برخورداری از ۱۸ منبع ترجمه قرآن کریم از گونه های متفاوت آن، اعم از ترجمه های جدید و قدیم با ادبیات های متفاوت زمانی و زبانی، یکی از ویژگی های این نرم افزار تفسیری به شمار می آید که در نرم افزارهای قرآنی دیگر کمتر شاهد آن هستیم.

از مزایای دیگر نرم افزار جامع التفاسیر، برخورداری آن از ۶۰ دوره منبع تفسیری اعم از منابع قدیم، جدید به زبان فارسی و عربی و یک تفسیر به زبان انگلیسی می باشد که مجموع حجم متن آن منابع، ۵۷۳ مجلد و ۲۵۰/۰۰۰ صفحه می باشد این مزیت را نیز در کمترین برنامه های رایانه ای قرآنی مشاهده می‌کنیم.

همچنین، دارا بودن امکان صوت و نمایش قرآن، ترجمه و تفسیر به صورت هم زمان و در یک صفحه نمایش با امکان انتخاب نمایش صفحه ای و آیه ای برای کاربر، قابلیت نمایش ترجمه و تفسیرهای متعدد با رعایت انتخاب در یک صفحه، امکان مشاهده تفسیر آیات بر اساس مطالب اختصاصی و عمومی، راهنمایی کاربر به ابتدای مطلب مورد نیاز، و نیز امکان جستجوی لفظی، از مزایای دیگر آن است.

کاربر می تواند هر ترجمه ای را که مورد نظرش است برگزیند تا متن ترجمه آیه انتخابی در زیر آن به نمایش گزارده شود، و سپس با گزینش تفسیر مورد نظرش متن تفسیر آیه انتخاب شده، بلافاصله در زیر ترجمه برای او به نمایش گذاشته می‌شود. چنانچه محقق مایل باشد چند ترجمه و یا چند تفسیر دلخواه خویش را هم زمان ببیند و از آنها بهره ببرد، می تواند همه آنها را انتخاب کند تا با رعایت اولویت و ظرفیت صفحه نمایش برایش به نمایش درآید. در این حالت است که امکان مقایسه ترجمه ها و تفسیر مختلف برای پژوهشگر فراهم می‌آید.

این نرم افزار با وجود قابلیت ها و امکانات فراوانی که دارد، نواقص زیادی هم دارد که موجب مشکلاتی خواهد شد. یکی از عمده ترین مشکلات آن که در بعضی از نرم افزارهای دیگر نیز وجود دارد، عدم امکان فیش برداری و انتقال اطلاعات به خارج از برنامه و اجرا در برنامه های دیگر است؛ یعنی پژوهشگر فقط می تواند متن این منابع را در صفحه نمایشگر خود مشاهده کند و با چشم حسرت از عدم امکان انتقال از کتاب آنها بگذرد؛ در حالی که یکی از خواسته های مهم پژوهشگران امروزی با توجه به توانایی های آنان در بهره برداری از رایانه، امکان انتقال

اطلاعات نرم افزارها به یادداشت است تا مجبور نشود برای استفاده از یک و یا چند صفحه اطلاعات، وقت بسیاری را برای حروف چینی و ثبت نمودن آن در فایل مورد نظر خود، صرف نماید.

ناقص بودن بسیاری از منابع و به روز نشدن اطلاعات آن پس از حدود ۱۰ سال، فقدان برخی از منابع مهم اهل سنت، فقدان ابزارهای جانبی پژوهش تفسیری و قرآنی مانند: کتاب‌های لغت به ویژه مفردات راغب، کتاب‌های شفاء نزول و تاریخ، عدم امکان جستجوی موضوعی با توجه با انتشار کتاب فرهنگ موضوعی تفاسیر، عدم وجود حتی یک منبع تفسیر موضوعی، از دیگر معایب نرم افزار جامع التفاسیر به شمار می‌آید.

۲. نور الأنوار ۲

این نرم افزار که محصول تلاش پژوهشگران محترم مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی می باشد، از جمله نرم افزارهای اختصاصی در بخش قرآن و تفسیر به شمار می‌آید که مشتمل بر ۹ عنوان تفسیر اعم از تفاسیر روایی و غیر روایی مانند: المیزان عربی و فارسی، نمونه، عیاشی، قمی، تفسیر الامام العسکری، شبّر، مجمع البیان، شواهد التنزیل، و ۳۱ ترجمه قرآن کریم، پنج ترجمه به زبان فارسی، مانند ترجمه های: الهی قمشه ای، آیه الله مکارم شیرازی، استاد فولادوند و معزی، و دو ترجمه به زبان انگلیسی، و شش ترجمه دیگر به زبان های: آلمانی، فرانسوی، اسپانیولی، ترکی، ایتالیایی و مالایی است.

اعلام شأن نزول‌های آیات و سوره‌های قرآن طبق حروف الفبا؛ نمایش متن کامل قرآن با صوت و قرائت قاریان معروف؛ مشاهده متن هر کدام از ترجمه، تفسیر، فضیلت سوره و آیه، تفسیر روایی، روایت مربوط به آیه و شأن نزول در زیر آیه مورد نظر؛ تصاویر مختلف همراه با توضیح در باره برخی سوره‌های قرآن و شخصیت‌های قرآنی و برخی از اماکن مقدّسه؛ کتاب شناسی با شرح حال مختصری از مؤلفان آنها و نیز قابلیت انتقال مطالب دلخواه به یادداشت از امکانات این لوح فشرده به شمار می‌رود.

در نسخه جدید نورالأنوار، گزینه‌هایی چون: فضایل، تفسیر روایی، روایت مرتبط و شأن نزول آیات به همراه امکان قرائت آیات در یک بخش به نام «پژوهش» ارائه شده که تسهیلاتی را برای محققان فراهم نموده است. افزون شدن لغت نامه مجمع البحرین به این نرم افزار که خواست بیشتر کاربران بوده، از دیگر ویژگی های کارآمدی است، مسیر پژوهش را هموار می‌نماید. این برنامه، دارای دو محیط کاربری است که کاربر می‌تواند مثلاً در یک محیط قرائت و ترجمه، در محیط دیگر تفسیر و روایت مرتبط با آیات را مشاهده کند ضمن اینکه به راحتی

می‌توان از محیط اول به محیط دوم راه پیدا کرد . تمام این قابلیت ها سبب شده که نرم افزار مزبور به یک دانش‌نامه چند رسانه‌ای تبدیل شود.

اما اندک بودن منابع اطلاعاتی و فقدان متن بسیاری از منابع تفسیری اعم از شیعه و اهل سنت و همچنین عدم ارائه بسیاری از ترجمه های معروف و مشهور، از نواقص نرم افزار مزبور است که امید می رود در نسخه بعدی آن، برطرف شود.

۳. مکتبه علوم القرآن و التفاسیر

این نرم افزار توسط «شرکه العریس للکمپیوتر» تهیه شده است و شامل منابع قدیمی از تفاسیر اهل سنت می‌باشد.

منابع و محتوای این نرم‌افزار از سه بخش تشکیل یافته است:

الف- تفاسیر. ب- علوم القرآن و القرائات. ج- معاجم.

در بخش تفاسیر تعداد یازده عنوان از منابع تفسیری اهل سنت مانند : تفسیر طبری، تفسیر الجلالین، تفسیر النسفی، تفسیر البیضاوی، تفسیر ابن کثیر، تفسیر الثعالبی، تفسیر القرطبی، الدر المنثور، تفسیر البغوی، تفسیر زادالمسیر و تفسیر الآلوسی را در خود جای داده و آماده بهره برداری است.

در بخش علوم القرآن و القرائات، سه عنوان از عناوین مهم مانند : أسباب النزول، تأویل مشکل القرآن و المفردات فی غریب القرآن قابل دسترسی است.

بخش معاجم نیز دو عنوان کتاب به نام لسان العرب و قاموس المحيط را عرضه نموده است.

قابلیت‌های این نرم‌افزار شامل: نمایش، ذخیره کردن، یادداشت، جستجو در سه بخش : جستجوی «آزاد»، «ابواب و فصول»، و «معاجم» و از همه مهم‌تر فیش برداری و چاپ آزاد آن می‌باشد. این لوح فشرده از جمله برنامه‌هایی است که با نصب نمودن آن در حافظه رایانه، دیگر کاربر نیازی به استفاده از لوح فشرده ندارد.

فقدان منابع تفسیری جدید اهل سنت مانند : فی ظلال القرآن و تفسیر المنار، اندک بودن منابع در بخش علوم قرآنی و عدم شمول آن بر کتبی چون الاتقان و البرهان، از نواقص این نرم‌افزار است.

۴. مکتبۃ التفسیر و علوم القرآن

این نرم افزار، محصول تلاش علمی مرکز «لأبحاث الحاسب الآلی» در کشور اردن می باشد. و نسخه ۱ این برنامه در سال ۱۹۹۸ میلادی و نسخه ۱/۵ آن در سال ۱۹۹۹ میلادی برابر با ۱۴۱۹ هجری قمری تولید شده و اطلاعات خود را در چند بخش عرضه می کند:

۱. تفاسیر، با ۲۳ دوره تفسیر اهل سنت، مانند: التبیان فی تفسیر القرآن، تفسیر البیضاوی، تفسیر القرطبی، تفسیر ابن کثیر، تفسیر الطبری، الدر المنثور، دقائق التفاسیر، تفسیر الصنعانی، معانی القرآن، تفسیر الثعالبی، تفسیر الثوری، تفسیر ابی السعود، تفسیر مجاهد، تفسیر الواحدی، تفسیر البغوی، فتح القدیر، زاد المسیر، تفسیر الجلالین، تفسیر النسفی، روح المعانی، صحیح البخاری (الجزء الخاص فی التفسیر)، سنن الترمذی (الجزء الخاص فی التفسیر)، رسائل و فتاوی ابن تیمیّه فی التفسیر.

۲. علوم القرآن، با ۲۸ عنوان.

۳. رساله های در باره علوم قرآن، با ۱۸ عنوان.

۴. تراجم المفسرین با ۶ عنوان، شامل طبقات المفسرین و معرفة القراء الکبار.

۵. المعاجم و الغریب، با ۹ عنوان کتاب در باره لغت.

جستجو به صورت عمومی و موضوعی، انتخاب و تعیین محدوده در دامنه جستجو به صورت انتخاب گروهی و یا موردی و نیز جستجوی کلمه، جزء کلمه و مفردات جدا از هم از امکانات این برنامه است.

ضمن اینکه جستجوی موضوعی در موضوعاتی همچون: ثواب القرآن، کیفیة نزول الوحی و علی کم نزل القرآن قابل اجرا می باشد.

پس از جستجو در برنامه صفحه ای کامل گشوده می شود که به دو بخش بالا و پایین تقسیم شده است . در قسمت پایین، نشانی های مورد پژوهشی ثبت شده که پس از هر کدام از آنها، متن مورد نظر در بالای صفحه ظاهر می شود.

۵- بانک جامع اطلاعات قرآنی

این نرم افزار محصول کار و تلاش دبیرخانه نمایشگاه قرآن کریم است که اطلاعات خود را در چند گزینه عرضه می کند. مانند: کتاب های قرآنی، مقالات قرآنی مطبوعات کشور، پایان نامه های قرآنی، کتب قرآنی چاپ خارج، سازمان های و مراکز قرآنی و خادمان قرآن.

در بخش کتاب های قرآنی، مجموعه ای از آثار قرآنی عرضه شده است که بخش عمده آن شامل متن تفاسیر شیعه و سنی می باشد، مانند: تفسیر ابن عباس، تفسیر قمی، تفسیر نسایی، تفسیر حبری، تفسیر فرات کوفی، تفسیر بغوی و تفسیر ابن کثیر و... و... .

۶. نرم افزار «الآیات الواردة فی الأحادیث الشریفه»

نرم افزار «الآیات الواردة فی الأحادیث الشریفه» که محصول تلاش مرکز کامپیوتری واحد تحقیقات اسلامی بنیاد بعثت می باشد، مرجعی مفید برای شناسایی احادیث تفسیر کننده آیات قرآن کریم است. اطلاعات این برنامه از احادیث تفسیری بیش از ۲۰۰ اثر از مصادر اولیه و از کتب غیر تفسیری شیعه و اهل سنت استخراج گردیده است. دسترسی به تمامی احادیثی که ذیل آیه ای خاص روایت شده، همراه جستجو در احادیث مرتبط با آیات و روایات تفسیری یک کتاب مورد نظر، از قابلیت های کلبردی این لوح فشرده محسوب می شود.

کاربر با دادن نام معصوم خاص می تواند به مصادر و آیات تفسیر شده دسترسی پیدا کند. این برنامه همچنین قابلیت اضافه و یا اصلاح نمودن نشانی های جدید احادیث را داراست.

۷. نرم افزار مجمع البیان

تولید و عرضه این نرم افزار به همت انتشارات فراهانی بر اساس متن ترجمه کتاب شریف مجمع البیان تالیف مرحوم طبرسی انجام گرفته است و شامل متن کامل این تفسیر و چندین ترجمه با امکان جستجوی لفظی و موضوعی می باشد.

در این نرم افزار، قابلیت دسترسی به متن کامل قرآن، ترجمه های فارسی استاد فولادوند، اسناد آیتی و ترجمه انگلیسی یوسف علی نیز وجود دارد. یکی دیگر از امکانات ویژه این لوح فشرده دسترسی به ترجمه واژه های

قرآنی در حین مطالعه آن می باشد. ضمن اینکه هنگام کار با برنامه می توان از صوت ترتیل قرآن نیز بهره مند شد.

۸. فی ظلال القرآن

نرم افزار مزبور در بردارنده کتاب تفسیر فی ظلال القرآن اثر سیّد قطب، از جمله کتاب های تاءلیفی قرن بیستم میلادی است، و نسخه اول آن در سال ۱۹۹۸ میلادی از سوی مرکز «الابحاث الحاسب الآلی» تدوین گردیده است.

امکانات این نرم افزار عبارتند از : مشتمل بودن بر صوت تمام آیات قرآن، تقس یم کردن تفسیر فی ظلال به چندین درس، تخریج مجموعه احادیث موجود در تفسیر فی ظلال، جستجوی سریع با یک کلمه و یا چند کلمه، و جستجوی صرفی با استفاده از جزء کلمه.

۹. من هدی القرآن

این برنامه، مشتمل بر تفسیر ۱۸ جلدی آیه الله سیّد محمد تقی مدرّسی یزدی با نام تفسیر یر «من هدی القرآن» می باشد که نام نرم افزار را نیز از همان نام تفسیر انتخاب نموده اند.

این نرم افزار با متن کامل قرآن همراه است و دارای سه بخش : عناوین موضوعی، الفاظ قرآن و فضل السور است که در هر بخش از قابلیت جستجو برخوردار می باشد.

۱۰. روح و ریحان

مجموعه ۴۲۹ درس از درس های تفسیر آیه الله جوادی آملی با امکانات جستجو در همه درس ها، به صورت نرم افزار فوق در یک لوح فشرده از سوی مؤسسه روزنامه فیضیه عرضه شده است.

ب - نرم افزارهای عمومی

۱. معجم فقهی

این نرم افزار که محصول تلاش مرکز معجم فقهی حضرت آیه الله گلپایگانی است، یکی از نرم افزارهای علوم اسلامی است که دارای حجم بسیار فراوانی از اطلاعات می باشد و بیش از سه هزار جلد کتاب و منبع از منابع علوم اسلامی را در خود جای داده است.

این برنامه که در نوع خود از جهت حجم متون کم نظیر است، اطلاعات خود را در ۲۶ گروه عرضه می‌نماید که دو گروه آن اختصاص به تفسیر اهل سنت و شیعه دارد، و در گروه تفاسیر شیعه ۲۶ عنوان تفسیر عرضه شده است، مانند: المیزان، مجمع البیان، جوامع الجامع، تفسیر القمّی، تفسیر العیاشی، تفسیر بحارالانوار، املاء ما من به الرحمن، نور الثقلین، تفسیر صافی، تفسیر الأصفی، تبیان، تفسیر ابوحمزه ثمالی، تفسیر الامام العسکری (ع)، کنزالدقائق و تفسیر فرات کوفی، و در گروه تفاسیر اهل سنت ۲۸ عنوان از عناوین منابع تفسیری قابل دسترسی می باشد مانند: تفسیر مجاهد، تفسیر الثوری، تفسیر القرطبی، تفسیر الطبری، معانی القرآن، زاد المسیر، تفسیر الجلالین، الدر المنثور، تفسیر الثعالبی، فتح القدر، احکام القرآن و شواهد التنزیل.

از ویژگی‌های این نرم افزار امکان انتخاب گروهی از منابع اطلاعاتی دارا بودن گزینه «مشابه» در بخش جستجو و قابلیت فیش برداری از اطلاعات است به گونه ای است که کاربر فقط می تواند به مقدار پنج صفحه - پنج صفحه، اطلاعات را انتقال دهد، و این کار موجب اتلاف وقت و خستگی پژوهشگر می‌شود.

مشکل دوم، وجود اغلاط و اشتباهات فراوان در اطلاعات آن می باشد، که حاکی از عدم دقت کافی در دادن اطلاعات به برنامه است.

۲. جامع الأحادیث ۲/۵

نرم افزار مزبور یکی از بهترین نرم افزارهای کاربردی در حوزه دین و علوم اسلامی به شمار می رود و محصول تلاش مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی می باشد و مجموعه اطلاعات آن مشتمل بر ۷۱۸ عنوان کتاب از منابع معتبر و مهم اسلامی است . اهمیت این برنامه نه از جهت حجم اطلاعات؛ بلکه از جهت نوع برنامه، کیفیت عرضه اطلاعات، قابلیت های مفید برنامه و صحت اطلاعات داده شده، بسیار قابل توجه و حائز اهمیت است و شاید بتوان آن را کم نظیر دانست.

مشتمل بودن «جامع الأحادیث» بر منابع گوناگون همچون : حدیث، تفسیر، لغت و تاریخ، قابلیت انتخاب به صورت های مختلف، انتقال اطلاعات بدون هیچ محدودیتی، امکانات پژوهشی همچون : حاشیه نویسی، نمایه زنی، علامت گذاری و امکان جستجوی پیشرفته و امکان تبدیل اطلاعات به برنامه های دیگر با استفاده از مبدل برنامه (نور مبدل) همه و همه از مزایای نرم افزار مزبور به شمار می آید.

یکی از ویژگی های ارزشمند نور ۲/۵، قابلیت جستجوی احادیث مرتبط با آیه انتخابی و امکان تفسیر آیات به وسیله روایات می باشد. با کمک این قابلیت کاربر می تواند کلیه روایات و یا عباراتی که به نحوی در کتب روائی شیعه پیرامون یک آیه به صورت تفسیر یا توضیح آمده است را جستجو کند و بدین ترتیب بزرگ ترین مجموعه تفسیر روائی شیعه دسترسی پیدا کند.

از میان ۷۱۸ عنوان کتاب و منبع موجود در این نرم افزار، ۷ عنوان به موضوع تفسیر و علوم قرآن اختصاص یافته است که عبارت است از: تأویل الآيات، تفسیر الإمام العسکری(ع)، تفسیر عیاشی، تفسیر القمّی، تفسیر فرات کوفی، شواهد التنزیل و متشابه القرآن. اگر چه این نرم افزار را نمی توان به طور مستقل یک نرم افزار تفسیری به شمار آورد، اما در دستیابی به متن تفاسیر روائی نقش مهمی را ایفا می کند و مجموعه ای نفیس از احادیث تفسیری را در معرض استفاده محققان قرار می دهد.

۳. مکتبۃ الألفیة للسنة النبویة

نرم افزار مزبور نیز از جمله نرم افزار هایی عمومی در بخش تفسیر به شمار می آید و نسخه سوم آن مشتمل بر ۱۱۲ عنوان کتاب در ۷۰۰ مجلد از منابع اسلامی در زمینه تفسیر، علوم قرآن، حدیث، سیره و تاریخ می باشد. و می تواند برای دستیابی محققان قرآنی به برخی از منابع، بسیار مفید واقع شود. برخی از این کتب عبارت اند از: التاريخ الكبير، الأوسط، ثقات ابن حبان، المجروحین، تاریخ بغداد، تاریخ مدینة دمشق، لسان المیزان و سیر أعلام النبلاء.

بازگشت